

36^{מאות}
2020

הקאמרטה
הישראלית ירושלים
מנהל מוזיקלי: אבנר בירון

07

כלים וקולות

CAMERATA: TAKE TWO

הקאמרטה הישראלית ירושלים

מנהל מוזיקלי אבנר בירון

נגני התזמורת

כינור ראשון

מתן דגן*

נטשה שר*

כרמלה ליימן***

רומן יוסופוב

מיכאל פביה

ארנולד קובליאנסקי

הלינה קורינץ

כינור שני

אדוארד רזניק**

הדס פבריקנט***

אומרי צח

מיכאל קונצביץ'

קרן שושני

סמדר שידלובסקי

ויולה

אליאנה לובנברג**

טטיאנה פיין

בוריס רימר

אדוארד שובייב

צ'לו

מרינה כץ**

צבי אורליאנסקי**

אלכסנדר סינלינקוב***

אסתר וילךרס

קונטרבס

דמיטרי רוזנצוויג**

שי פקר

חליל

אסתי רופא**

אבוב

מוקי זוהר**

אורי מירז

קלרינט

שירה אליסוף**

סמיון אוסיטיאנסקי*

שלי דנצר*

בסון

מאוריציין פאז**

דוד גרון**

קריסטיינס גריגס

קרן יער

אלון ראובן**

רות ורון

צ'מבלו

איריס גלוברזון־הירש*

יזהר קרשון*

טימפני

קרן פנפיומן־זהבי**

*כנר ראשי

**נגן ראשון

***משנה לנגן ראשון

°נגן אורח

פרופ' רות ארנון, נשיאת כבוד

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

רו"ח רענן קופ*

פרופ' אורי קרשון

פרופ' דפנה שוורץ*

ד"ר לאה שמיר־שנאן

ברוך שלו

דב שפיר

*חברי הוועד המנהל

גרשון זוהר

יהודה זיסאפל

רות חשין*

משה מיכלס*

פרופ' מנחם פיש

ד"ר שמואל קבילי*

פרופ' אבי בן בסט

רו"ח תלמה ברבש־קנולר

פרופ' בני גיגר*

אפרת וימן גרשוני*

אילן דה פריס*

פרופ' משה הדני*

עו"ד יאיר גרין*, יו"ר

פרופ' רות ארנון*

אבנר אזולאי

יעקב אייזנר*

פרופ' שלמה בידמן

ד"ר יורם בלשר*

צוות הניהול

מנהלת מכירות דגן פדר

מנהלת משרד דבי בן צבי

מנהל במה ואלרי אקסיונוב

הנהלת חשבונות שרית יצחקי

יעוץ משפטי עו"ד עמי פולמן

מנהל כללי יורם יונגרמן

מנהל אדמיניסטרטיבי מיכאל קונצביץ'

מפיקה שרה טיילור דוד

רכז תוכני מוזיקה ד"ר רון מרחבי

מנהלת שיווק ומדיה נדיה רז

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים

טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504 | מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

כתיבת התכנייה בני הנדל עיצוב גרפי חגית מימון צילום שער מיכל רותם

צילום אמנים גלית דויטש, משה גרוס

07

CAMERATA: TAKE TWO

אבנר בירון מנצח
הלל צרי צ'לו

פרנצ'סקו מריה ורצ'יני (1768-1690)

אוברטורה מס' 6 בסול מינור

י. אלגרו

ו. לרגו

וו. מינואט

יז. אלגרו

מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ב' 7.9.20 בשעה 20:00

יום ג', 8.9.20 בשעה 20:00

הקונצרט יועבר בשידור חי

בכאן קול המוסיקה, באתר

הקאמרטה ובדף הפייסבוק

יום ו' 11.9.20 בשעה 14:00

מוצ"ש 12.9.20 בשעה 21:00

וולפגנג אמדאוס מוצרט (1791-1756)

סרנדה מס' 11 במי במול מז'ור ק' 375

י. אלגרו מאסטוזו

וו. מינואט

וו. אדג'ו

יז. מינואט

יז. אלגרו

מרק קופיטמן (2011-1929)

"קדיש" לצ'לו ולכלי קשת

י. לרגמנטה, און פוקו רובטו

וו. אנדנטינו, לונטנו

וו. לנטה, קווי רציטטיבו - ג'וקוזו, ויואצ'ה

יוזף היידן (1809-1732)

סימפוניה מס' 78 בדו מינור

י. ויואצ'ה

וו. אדג'ו

וו. מינואט וטריו: אלגרטו

יז. פינאלה: פרסטו

אבנר בירון / מנהל מוזיקלי ומנצח

מעוף וחדשנות מאפיינים את אבנר בירון, המייסד, המנהל המוזיקלי והמנצח הקבוע של הקאמרטת הישראלית ירושלים. בעבודה שיטתית ויצירתית הקנה לתזמורת יוקרה בארץ ובעולם, והופעותיה תחת שרביטו זוכות לשבחי הביקורת ולהערכת המנויים הוותיקים והמצטרפים חדשים.

זאת העונה ה-36 של הקאמרטת. מלבד בארץ, הופיעה גם בכריס, באמסטרדם, בברלין, בלוצרן, בבזל, בז'נבה, במדריד, בניו יורק, בווינגטון, בלוס אנג'לס, בשיקגו, באלסקה, בבייג'ין, בשנחאי, בטביליסי, בירוואן, בסידני, במלבורן, בבנגקוק ובוורשה.

מובן כי עמוד התווך של רפרטואר הקאמרטת הישראלית בנוי מנכסי צאן הברזל של המוזיקה הקלאסית לדורותיה ולסגנונותיה. עם זה, בעת תכנוני הרפרטואר השנתיים, אבנר בירון בוחר לשלב לצד יצירות אהובות של יוצרים בעלי שם גם יצירות מסקרנות מן המוזיקה העולמית שאין מרבים להשמיע באולמי הקונצרטים ולהזמין בעבור התזמורת יצירות חדשות ממלחינים ישראלים.

את הקריירה המוזיקלית שלו החל אבנר בירון כחלילן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובתזמורת הקאמרטת הישראלית. לפני כן למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית והשתלם בניצוח באקדמיה למוזיקה בווינה ובמוצרטאום של זלצבורג. גישתו למוזיקה ולאינטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוזיקה ובמדע. כחלילן הירבה להופיע בהרכבים קאמריים וברסיטלים, וניהל כיתות אמן רבות משתתפים בארץ ובעולם. כמחנך העמיד דורות של חלילנים ושל מורים לחליל. הוא הקים בזמנו את "אנסמבל סולני הגליל", הרכב וירטואוזי שזכה להצלחה בינלאומית בזמן קצר.

אבנר בירון ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים,

התזמורת הסימפונית חיפה והסינפוניטה באר שבע, והוא מוזמן לנצח על תזמורות ברחבי העולם. כמו כן כיהן כמנהל המוזיקלי של פסטיבלים, ביניהם "אבו גוש" ו"ימי מוסיקה וטבע בגליל".

ב-1994 החל בירון לכהן כראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים, ובשלוש הקדנציות של כהונתו הצעידה להישגים מרשימים: הוא יזם הקמה של מחלקה למוזיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה ויסד את הפקולטה למוסיקה רבת-חומית. בירון נבחר לכהן כחבר הוועדה המתמדת של ארגון האקדמיות הגבוהות למוזיקה באירופה.

בשנת 2005 זכה בפרס שרת החינוך על מצוינות ותרומה אמנותית רבת-שנים בתחום המוזיקה בארץ, ובשנת 2013 העניק לו משרד התרבות והספורט פרס ע"ש אריק איינשטיין ליוצרים שתרמו להתפתחות התרבות הישראלית לדורותיה.

הצ'לו והמנצח הלל צרי, מחשובי המוזיקאים בישראל, זכה על נגינתו בצ'לו בכרסים בינלאומיים רבים: מדליית הזהב בתחרות מריה קנלס בברצלונה, פרס דוטינו בתחרות רוסטרופוביץ' בפריס ופרסים ראשונים בתחרויות CIEM בז'נבה, סטרדיבריוס בקרמוןה, ויסקר בסנט לואיס וג'קסון בפסטיבל טנג'ווד. בישראל זכה בכרס פרטוש והיה הצ'לו הראשון שזכה בכרס שפיא בתחרויות האביב.

צרי, יליד 1966, החל את חינוכו המוזיקלי בהדרכתו של אביו, חוקר המוסיקה צבי צרי, ובמשך שנים זכה במלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל. הוא סיים בהצטיינות את התואר הראשון והשני באקדמיה למוסיקה בתל אביב בהדרכת עוזי ויזל והשתלם בארצות הברית אצל ברנרד גרינהאוס.

צרי הופיע כסולן עם רוב התזמורות בארץ, ובהן הפילהרמונית הישראלית, וכן עם התזמורת הסימפונית הסקוטית BBC, תזמורת פסטיבל דרטינגטון בבריטניה, התזמורת הסימפונית של דיסלדורף והתזמורת הקאמרית של פילדלפיה, תחת שרביטיהם של מנצחים כמרטין בְּרִינְס, אילן וולקוב, זובין מהטה, רוברטו פטרונסטרו, אשר פיש, סטיבן סלואן, מנדי רודן, דוד שלון ונעם שריף.

הרפרטואר של הלל צרי מתפרש משש הסוויטות לצ'לו של באך ועד ליצירות בנות זמננו, והוא מרבה להשתתף בבכורות ישראליות ועולמיות. בינואר 2008 הזמינו מאסטרו זובין מהטה להופיע כסולן באולם עצרת האו"ם בניו יורק בקונצרט מיוחד ליום הבינלאומי לזכר השואה והגבורה.

כמלחין חיבר צרי שלישיית כלי קשת, סוויטה וירטואוזית לצ'לו ולתזמורת על נושאים מן האופרה "כרמן" של ביזה, מחרוזת שירי לדינו לכלי קשת ואת "כרמל", אוסף שירים ופסוקים לקול ולאנסמבל קאמרי.

בין התזמורות שצרי ניצח עליהן סימפונט רעננה, הקאמרטה הישראלית ירושלים והתזמורת הפילהרמונית הצעירה. בין הקלטותיו אנתולוגיה ובה יצירות מאת מלחינים צ'לנים בחברת "צ'לו קלאסיקס" הלונדונית. התקליטור הזה זכה בינואר 2014 בתואר "דיסק השבוע" של ה-BBC.

משנת 2006 פרוץ צרי מלמד בבית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת תל אביב, שם הוא מכהן כראש המחלקה לכלי מיתר. הוא מוזמן תדיר להעביר כיתות אמן בעולם ולשפוט בתחרויות בינלאומיות, והוא נמנה עם מייסדיה של החברה הישראלית לצ'לו ושל הסמינר הבינלאומי השנתי לצ'לו בישראל.

בכתיבתו ניכר חותמם של הגדולים בני זמנו: באופרות הושפע מהנדל, בקונצ'רטי מוויאלדי ובסונטות מקורלי.

היצירה שלפנינו היא אחת משש "אוברטורות" (סוויטות תזמורתיות) שהשמיע ורצ'יני ב-1716 באוזני הנסיך הסקסוני פרידריך אוגוסט בעת ביקורו בוונציה, דבר שפילס את דרכו של המלחין לחצר דרזדן.

האלגרו הראשון הוא מעין קונצ'רטו גרוסו: אחרי שכלי הקשת משמיעים שלישיות תווים הנופלות כאשדות, כלי הנשיפה - שני אבובים ובסון - פוצחים במהלך פוגאלי מנומס ומסוגנן. **בלרגו** השיח בין כלי הנשיפה לכלי הקשת ממשיך, אך במפעם מתון, כשקו בס מהלך ברקע.

המינאוט, במשקל משולש, קצר וחזרתי. כרומטיות מסוימת ודפיקות משולשות פרה־בטהובניות יוצרות אפקט של הומור או מוזרות, תלוי את מי שואלים. **האלגרו** השני, פוגאלי גם הוא, גדוש חזרות סטקטו עיקשות על צליל אחד. מעין "אנחות" נוצרות על ידי פעלול האפיג'טורה, הקדמת צליל מרופרך לצליל מלא.

אלגרו / לרגו / מינאוט / אלגרו

ל שמות גדולי הבארוק באיטליה - ויוואלדי, קורלי, סקרלטי, אלבינוני, מונטוורדי - נוהגים להוסיף את המילה "ועוד", המקפלת בה עוד מאות מלחינים. שניים מהם נשאו את שם המשפחה וֶרצ'יני.

אנטוניו ורצ'יני, דודו של פרנצ'סקו ורצ'יני, היה גם מורו לכינור, והנה, התלמיד עלה על מורו ועל רבים מבני דורו. הכנר־מלחין ג'וזפה טֶרֶטִיני העיד כי אחרי ששמע את בן גילו ורצ'יני מנגן, הסתגר ימים רבים בחדרו והתאמן, כדי להפיך (אולי) גם ממיתריו שלו צליל מזהיר כשל ורצ'יני וויברטו כְּשֵׁלו.

מדווח שלא קל היה להיות במחיצתו של פרנצ'סקו ורצ'יני. היסטוריון המוזיקה האנגלי צ'ארלס בֶּרְנִי (Burney) מתארו כאיש יהיר וגחמני. יש שקראו לו "ראש משוגע", אולי בשל אותה נחיתה על הקרקע מן הקומה השלישית של בניין כלשהו בדרזדן, המוסברת אחרת על ידו ועל ידי אחרים. ורצ'יני טען שהופל מחלון על ידי מבקשי נפשו, ואילו לטענתם - הוא שבחר לקפוץ. הצליעה ליוותה אותו כל חייו.

ורצ'יני נולד בפירנצה ושם נפטר, אך קריירה ארוכה של נגינת כינור, הלחנה וניצוח הביאה אותו לעבוד וליצור גם בוונציה, בדרזדן - שם פרצה אנחת רווחה מלב הכנרים כשהחליט לעזוב - ובלונדון, שם עזר לו גאורג הנדל להיקלט בסצנת האופרה שבעיר, ורצ'יני "גמל" לו בתחרות עיקשת עמו.

כמלחין יצר ורצ'יני לא מעט סונטות וקונצ'רטי לכינור, דבר טבעי למי שכינורו אמנותו, אך במקביל הלחין גם קונצ'רטי וסונטות לכלים אחרים ומוזיקה קולית.

אלגרו מאסטוזו / מינואט / אדג'ו / מינואט / אלגרו

ב"יום וולפגנג", 31 באוקטובר 1781 (ראו מסגרת), ציפתה למוצרט הכתעה. וכך תיאר אותה במכתב לאביו: "בלילה, סביב אחת עשרה, זכיתי בסרנדה: שני קלרינטים, שתי קרנות ושני בסונים - סרנדה שלי, אנב". מוצרט כותב לאביו בזלצבורג, תשעה חודשים אחרי בואו לווינה. הוא ממשיך: "את הסרנדה הכנתי ל"יום תרזה" בעבור גיסתו של אדון היקל, צייר החצר, ושם [בחצר] הושמעה לראשונה. המבצעים חסרי פירוטה, אבל הם נושפים די יפה ביחד, בעיקר הקלרניתן הראשון ושני נגני קרן היעה. אבל הסיבה העיקרית שהלחנתי אותה, היא כדי שהאדון פון שטראק ישמע משהו מפרי עטי. לכן היא גם די מושקעת וזכתה לתשואות. ב"ליל תרזה" ההוא ניגנו אותה בשלושה מקומות. כשסיימו במקום אחד, לקחו אותם למקום אחר ושילמו להם שוב". בהמשך מדווח מוצרט מה קרה ב"יום וולפגנג", כעבור 16 יום: "הם התארגנו בחצרי - כבר התכוננתי לשינה - והפתיעו אותי באופן נעים ביותר באקורד מי במול הפותח".

מוצרט, שנטש את זלצבורג כדי למצוא משרה בווינה, חיפש לו קשרים. מששמע שתרזיה הוא שם גיסתו של מר פון היקל, צייר הפורטרטים של משפחת הקיסר, ישב וכתב לה סרנדה. אשר לפון שטראק - הוא היה חשוב עוד יותר מהיקל. שטראק, יועץ לקיסר, היה גם צ'לן ואמרגן המוזיקה

הקאמרית של החצר. היום ידוע שהציפיות משטראק לא התממשו. היסטוריון המוזיקה יודעים לספר כי שטראק הדיר מן החצר הן את מוצרט, הן את היידן.

אשר לסרנדה: מוצרט מונה במכתבו שישה נגנים, וכאן שמונה. ובכן, זמן מה אחרי האירוע המתואר, שמע מוצרט שהקיסר יוזף השני ייסד בחצרו שמיניית כלי נשיפה, Harmonie שמה, ותפקידיה בידוריים: קונצרטים בחוצות לעינוג עוברי אורח ויצירת אווירה קלילה בנשפים ובסעודות. אך שמע זאת, נטל את התווים והוסיף בחופזה - רואים זאת בכתב היד - גם שני אבובים.

אקורד המי במול שהפתיע את מוצרט במוצאי "יום וולפגנג" דומיננטי לאורך היצירה כולה. חמשת פרקיה מתחילים בו ומסתיימים בו. נשים לב למבנה הסרנדה: שני פרקי אלגרו אגופים שני פרקי מינואט, ואלה חובקים אדג'ו, לב הסרנדה. **האלגרו הראשון** פותח במארש חגיגי, מאסטוזו, אך אז האווירה משתנה שוב ושוב, נשפך זה או אחר (או זוג) מזדמר לו, דיסוננסים צצים בסיומי פראזות ופה ושם טוטי מסכמים.

שני **המינואטים** החזרתיים מבוססים על מחולות-עם מוכרים. בראשון יש הפתעות כרומטיות והשני מתנהל בצעדי איכרים, גמלוניים. **האדג'ו** השירתי אינו נעדר קננוים, תרועות ציד וקריאות קוקייה, כיאה להרי טירול, ו**אלגרו** שני, רב-שיח נלהב, וירטואוזי ושובב, מביא את הסרנדה לידי סיום.

שמות קדושים וקדושות בכנסיה הקתולית והאורתודוקסית משויך כל יום בשנה לקדוש או לקדושה. לנוצרי מאמין יום הקדוש שעל שמו הוא קרוי הוא חגיגה, הממירה לעיתים את יום הולדתו. בימי מוצרט התרגשה כל תרזה (או תרזיה) לקראת 15 באוקטובר, "יום תרזה הקדושה" מאווילה, ומדי 31 באוקטובר חגג כל וולפגנג את "יום וולפגנג הקדוש", לזכר בישוף אחד שזה שמו, אשר עלה בידו - אומרים - לשטות בשטן.

קופיטמן המשיך לזכות בכרסים גם אחרי עלייתו: פרס קוסביצקי הבינלאומי של מבקרי הקלטות, פרס אקו"ם למפעל חיים ופרס ראש הממשלה לקומפוזיטורים. הוא שימש מרצה אורח באוניברסיטאות ובאלמה מטר שלו - קונסרבטוריון צ'ייקובסקי המהולל במוסקבה - ושפט בתחרויות מוזיקה בינלאומיות.

הקשר של קופיטמן עם הקאמרה היה אמיץ, והתזמורת ביצעה רבות מיצירותיו בארץ ובחול. במלאת למדינת ישראל 50 שנה כתב יצירה מיוחדת לאחד מסיורי הקאמרה בארצות הברית. התזמורת אף הקליטה תקליטור מיצירותיו, ובו גם היצירה "קדיש" שנשמע הערב. היצירה עברה כמה גלגולים: קופיטמן יצרה בברית המועצות ב-1966 כרביעייה לכלי קשת, וב-1981, כבר בארץ, הפכה ליצירה לוויולה, בעבור הוויולן הראשון של הקאמרה, מיכאל קונגל, וליצירה לצ'לו ולכלי קשת, כפי שננגנה היום.

שלושה חלקים ביצירה: אחרי מונולוג של הצ'לו יש הסתרגות של מוטיבים ריקודיים ורצ'יטיביים. המרכז הלירי הוא חלק רך וחלומי, ואת החלק האחרון פותח "קפאון" מקצבי ושרשור מחולות "פריילעכס" יהודיים. מונולוג נוסף של הצ'לו - כמבט נשאים קודמים - חותם את היצירה.

קופיטמן כתב בזמנו: "קדיש מאופיין בהלוך רוח נוגה עד טראגי". עוד הסביר שאת רביעייה מס' 2, שעליה הקדיש מבוסס, הקדיש לזכר אביו, וכי הנוסח התזמורתי הוזמן לרגל חנוכת בית הכנסת הגדול בירושלים ב-1982. נקודה מעניינת שהעלה היא שבזמן הכנת העיבוד התברר לו כי ברביעייה כבר היו טמונים קשרים לאימודעים למורשתו היהודית, קשרים שהיו לימים לחלק מלשונו המוזיקלית.

לרגמנטה, אן פוקו רוֹבֶטו / אנדנטינו, לונְטֶנו / לְנֶטָה, קוּוִזי רצ'יטטיבו - ג'וקוזו, ויואצ'ה

בדצמבר ימלאו תשע שנים למותו של מרק קופיטמן, רופא, מלחין ופדגוג. כשעלה מברית המועצות, ב-1972, היה כבר מלחין עטור פרסים. בין יצירותיו הייתה מוזיקה קאמרית, תזמורתית וקולית, אופרה ויצירות לבמה ולקולנוע. יחד עם מלחיני אוונגרד של אמצע המאה העשרים בברית המועצות, כגון שְׁנִיטְקָה, גֶבֶידוּלִינָה ודְנִיסוֹב, שילב ביצירותיו מהלכים סריאליים ואליאטוריים - מוזיקה "מודרנית".

שנה אחרי בואו לישראל ובעקבות מלחמת יום הכיפורים, הלחין, למילות שירו של יהודה עמיחי "שמש אוקטובר" קנטטה נועזת ומקוננת לאלט - מירה זכאי - ולהרכב קאמרי. כרבים מאבות המוזיקה האמנותית הישראלית שעלו ארצה ארבעה עשורים לפניו, נשָׁה בקסם מסורות המוזיקה של יהודי המזרח, ואלה מצאו דרך אל יצירותיו, כגון המרקם הקרוי "הטרופוניה", מיקרו־אלתורים שמשמיעים משתתפים רבים בבצעים מגנייה "אחת". את המרקם הזה שילב בתחום בלשונו המודרניסטיית.

גם בתחום הפדגוגי השתלב מהר. מי שהשלים דוקטורט ברפואה בטשרנוביץ ודוקטורט במוזיקה בקונסרבטוריון צ'ייקובסקי במוסקבה ולימד בקונסרבטוריון לנינגרד, מונה חיש לפרופסור לקומפוזיציה באקדמיה למוסיקה ולמחול ע"ש רובין בירושלים. בה עיצב את תכנית הלימודים לקומפוזיציה ולתיאוריה של המוזיקה והעמיד תלמידים הרבה, ובהם ינעם ליף, ארי בן־שבתאי וחיים פרמונט. לאורך שנים כיהן כסגן נשיא האקדמיה.

ויואצ'ה / אדג'ו / מינואט וטרי: אלגרטו / פינאלה: פרסטו

כמה כבוד רחשה קהילת שוחרי המוזיקה של לונדון להיידן. מי שהתענגו על מנעמי גאורג פרידריך הנדל, ויהאן כריסטיאן באך וקרל פרידריך אָבֶל "המקומיים", כמה* לארח גם את פרנץ יוזף היידן הווינאי באולמיהם, בבתי האופרה שלהם ובמעונות שועיהם. וכשהתגשם כבר הביקור המיוחל - ב-1790, אחרי מותו של ניקולאוס אָסְטֶרְהֶיזי - הייתה שם הצמדות מגנטית ממש.

נסינות להשיט את היידן לבריטניה נעשו לאורך העשור השמיני של המאה השמונה עשרה. כהכנה לאחד מהם, סביב 1782, חיבר היידן סט של שלוש סימפוניות, מס' 76, מס' 77 ומס' 78. משבטל הסיור, מצא דרך חליפית אל קהלים חוץ-אֶסְטֶרְהֶיזיים: הוא הכין עותקים של הפרטיטורות, ושלה אותן לשלושה מו"לים בשלוש ערי בירה: טורִיִצְ'לה בווינה, בּוֹאֶיֶה בפריס ופּוֹרְטֶסֶר בלונדון. מכתב הלוי לבּוֹאֶיֶה שרד, והוא מצוטט הרבה: "אשתקד הלחנתי שלוש סימפוניות אלגנטיות ולא ארוכות מדי... הן קלות לביצוע ואין בהן יותר מדי קוֹנְצֶ'רְטֶנְטה... אני משוכנע שיימכרו היטב".

ב"קוֹנְצֶ'רְטֶנְטה" התכוון היידן כנראה לבידולים תכופים בין תפקידי סולו - בעיקר של כלי הנשיפה - לבין נגינת טוטי. ואכן, ההאזנה לסימפוניה מס' 78 מאשרת: עיקר שליחותם של כלי הנשיפה - החליל, האבובים, הקרנות והבסונים - להוסיף צבע לכלי הקשת ולא להתנוצץ בסולואים. אשר לסולם, דו מינור, הוא חריג מאוד אצל היידן. יש רק עוד סימפוניה אחת כזו: מס' 52 משנת 1771. בכלל, שיעורם של הסולמות המינוריים בסימפוניות היידן הוא כ-10% בלבד מסך כמאה שלהחין.

דרך אגב, גם כשיש כבר מינור, הוא לא נותר דומיננטי לאורך כל הדרך. בסימפוניה שלפנינו, למשל, המינור שולט בנושא הראשון של פרק א', אך בנושא השני הוא מתחלף בסולם התואם, מי במול מז'ור. סולמו של פרק ב', האטי, הוא מי במול מז'ור מלכתחילה, פרק ג', המהיר והריקודי, כתוב בדו מז'ור, ופרק ד', המסיים, עובר טרנספורמציה כפרק א': דו מינור מתחלף בדו מז'ור, וזה חולש על הפרק עד תומו.

מילה על השתובבות היידנית בתוך הפינאלה, פרק שובב ממילא. הרונדו המסיים עשוי נגינות מענה מהירות וחקייניות בין חלקי התזמורת, וכפיאנוֹ-יִפְתֵּחַ מתחלף בפורטה מתפרץ. הכל רץ ושוטף, עם חזרות חלילה. עד אשר, בעיצומו של המרוץ, התזמורת משתתקת. פאזזה. מה קרה? משהו אינו כשורה? עד שהמאזין נחלץ לפרש, המרוץ מתחדש. ואז, כקודם... עוד פאזזה. בקיצור, שלוש הפסקות יזומות. למען האמת, היידן כבר השתמש בפעולול הזה קודם לכן, ב-1781, ברביעייה אופ' 33 מס' 2. וכבר אז ציטט עתון וינאי תיאורטיקנים מחמירים ש"זעקו מרה" על הפחתות-ערך במוזיקה על ידי "קשקושים קומיים". יש להניח שכשהגיעה הסימפוניה לפריס וללונדון, הקהל דווקא רווה נחת...

*כדי להבין את הכמיהה הזאת, ראוי לטסט פיסקה שהתפרסמה ב-1785 ב-Gazeteer הלונדוני: "האישה המופלאה הזו, שייקספיר של המוזיקה... נאלץ לחיות בחצרו של נסיך גרמני בזוי (הכוונה כמובן לאֶסְטֶרְהֶיזי), שאינו מסוגל לתגמלו ואינו ראוי לו. האיין כאן [בלונדון] צעירים רוצי־טוב שייקחו עליהם את משימת הקודש להפקיע את היידן מגורלו ולשותלו כאן, בבריטניה הגדולה, ארץ שבעבורה - כך נראה - נועדה המוזיקה שלו?"

07

CAMERATA: TAKE TWO

Avner Biron conductor
Hillel Zori cello

Francesco Maria Veracini (1690-1768)

Overture no. 6 in G minor

- I. Allegro
- II. Largo
- III. Menuetto
- IV. Allegro

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Serenade no. 11 in E flat Major K. 375

- I. Allegro Maestoso
- II. Menuetto
- III. Adagio
- IV. Menuetto
- V. Allegro

Mark Kopytman (1929-2011)

Kaddish for cello and string orchestra

- I. Largamente, un poco rubato
- II. Andantino, lontano
- III. Lente, quasi recitativo - Giocoso, vivace

Joseph Haydn (1732-1809)

Symphony no. 78 in C minor

- I. Vivace
- II. Adagio
- III. Menuetto e trio: Allegretto
- IV. Finale: presto

Tel Aviv Museum of Art

Monday, 7.9.20 at 20:00

Tuesday, 8.7.20 at 20:00

**Broadcast live on
Kan Kol Hamusica
On the ICJ website
and Facebook page**

Friday, 11.9.20 at 14:00

Saturday, 12.9.20 at 21:00

Subject to changes

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM

MUSIC DIRECTOR AVNER BIRON

THE MUSICIANS

1st Violin

Matan Dagan*
Natasha Sher*
Carmela Leiman***
Arnold Kobiliansky
Halina Korinets
Michael Pavia
Roman Yusupov

2nd Violin

Eduard Reznik**
Hadas Fabrikant***
Michael Kontsevich
Smadar Schidlowsky
Keren Shoshani
Omri Tzach

Viola

Eliana Lovenberg**
Tatiana Fine
Boris Rimmer
Eduard Shubaev

Cello

Marina Katz**
Zvi Orleansky**
Alexander Sinelnikov***
Esther Valladares

Bass

Dmitri Rozenzweig**
Shai Peker

Flute

Esti Rofé**

Oboe

Muki Zohar**
Ori Meiraz

Clarinet

Shira Elyasaf**
Semion Ositiansky°
Shelly Danzer°

Bassoon

Mauricio Paez**
David Gru**°
Kristijonas Grigas

French Horn

Alon Reuven**
Ruth Varon

Harpichord

Iris Globerson-Hirsch°
Yizhar Karshon°

Timpani

Karen
Phenpimon-Zehavi**

*Concertmaster

**Principal player

***Assistant principal

°Guest musician

BOARD OF DIRECTORS AND MEMBERS OF THE ASSOCIATION

Prof. Ruth Arnon, Honorary President

Yair Green, Adv.*, Chairman
Prof. Ruth Arnon*
Jacob Aizner*
Avner Azulay
Talma Barabash-Knoller, CPA
Prof. Avi Ben Basat
Prof. Shlomo Biderman
Dr. Yoram Blachar*

Dr. Shmuel Cabilly*
Ruth Cheshin*
Ilan de Vries*
Prof. Menachem Fisch
Prof. Benny Geiger*
Efrat Weiman Gershony*
Prof. Moshe Hadani*
Prof. Uri Karshon

Raanan Kop, CPA*
Moshe Michles*
Prof. Dafna Schwartz*
Dov Shafir
Baruch Shalev
Dr. Lea Shamir-Shinan
Yehuda Zisapel
Gershon Zohar

*Member of the board

ADMINISTRATION

General Director Yoram Youngerman
Administrative Manager Michael Kontsevich
Producer Sarah Taylor David
Music Content Coordinator Dr. Ron Merhavi
Media & Marketing Manager Nadia Raz

Sales Manager Dagan Feder
Office Manager Debbie Ben Zvi
Stage Manager Valery Aksyonov
Accountant Sarit Yitshaki
Legal Advisor Adv. Ami Folman

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem

Tel: +972-2-5020503 | Fax: +972-2-5020504

www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

Program Notes Benny Hendel **Design** Hagit Maimon

קול המוסיקה | כסא

 **THE ISRAEL
CAMERATA
JERUSALEM**
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

SEASON **36**
2020

07

The InstruVocal Series

CAMERATA: TAKE TWO